

การพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง

ชัยรัตน์ ถาวรงามยิ่งสกุล*, ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ และธีรยุทธ ภูเข

Thai Language Listening Skill Development for Hill Tribe Students Through Total Physical Response Activity Package

Chairat Thawongamyingsakul*, Chonchakorn Worain and Tirayut Phukhao

สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

Research and Development in Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, 65000

*Corresponding author. E-mail address: chairat11.th@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านการฟังภาษาไทย 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรม 3) ทดลองใช้และหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม 4) เปรียบเทียบความสามารถทางด้านทักษะการฟังก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา โดยการสัมภาษณ์ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าแนวคิดจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรม ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบชุดกิจกรรมและแบบทดสอบ โดยการนำข้อมูลพื้นฐานที่ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นชุดกิจกรรม โดยชุดกิจกรรมประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย และมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวน ขั้นที่ 2 ขั้นสอนคำศัพท์ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นขยาย ซึ่งชุดกิจกรรมผ่านการประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และในส่วนแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในแต่ละข้อได้ระหว่าง .71-1.00 ขั้นตอนที่ 3 การนำชุดกิจกรรมและแบบทดสอบไปทดลองใช้ ผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม คือ 83.92/87.42 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .80 ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 27 คน โดยมีการทดสอบก่อนการเรียนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบ และนำผลการสอบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานงานวิจัยโดยค่าสถิติ t-test ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางภายหลังการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการก่อนเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้อยู่ที่ 24.11 (S.D. = 1.34) และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้อยู่ที่ 34.78 (S.D. = 1.48)

คำสำคัญ: ทักษะการฟังภาษาไทย นักเรียนชาวเขา ชุดกิจกรรม การตอบสนองด้วยท่าทาง

Abstract

This research was conducted in order to develop Thai language listening skill of the hill tribe students through Total Physical Response activity package. The purpose of this research to are 1) study basic data on Thai language listening 2) produce and examine the quality of the activity package 3) try out and evaluate the efficiency of the activity package 4) compare listening skill of the students before and after learning.

The research, which was carried out according to The Research and Development process, was divided in 4 stages. The first stage, studying basic data of Thai language listening skill of the hill tribe students by interviewing teachers, directors, educational supervisors, including studying theories, ideas from some documents, articles and other relevant researches. The acquired data was synthesized to be the guidelines to produce the activity package. The second stage, producing, examining activity package and testing patterns. The basic data derived from the first stage were utilized to produce the activity package which consists of 4 learning units and 3 learning arrangement steps namely step 1: Reviewing, step 2: Enhancing the students' vocabulary and step 3: Expanding. The quality of the package was assessed by 4 experts and the result was graded "very good", while the testing patterns were the multiple choices, the correct answer would be chosen from 4 alternatives. The accuracy of the content validity, language usage and the suitability of the testing patterns were examined by those 7 experts to be in accordance with IOC at .71–1.00 each item. The third stage, the implementation of the activity package and the testing patterns. The efficiency of the activity package equaled to 83.92/87.42 while the reliability of the testing patterns equaled to .80. The fourth stage, the comparison of Thai language listening skill of 27, 3rd grade hill tribe students of Banpakamai school, under Tak Primary Educational Service Area Office 2, was taken by means of pre-test and post-test using the testing patterns, whose results were analysed to determine the hypothesis or the research by applying statistical value (t-test), arithmetic average value and standard deviation. The finding of this research showed that the average grades of post-test on Thai language listening skill of the hill tribe students who learned Total Physical Response learning activity package were higher than pre-test by Statistical significance level of .05 at every learning unit. The average grades of pre-test equaled to 24.11 (S.D. = 1.34) and those of post-test is 34.78 (S.D. = 1.48)

Keywords: Thai Language Listening Skill, Hill Tribe Students, Activity Package, Total Physical Response

ความสำคัญและปัญหาของการวิจัย

การสื่อสารถือเป็นกระบวนการเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยของคนทุกคนและมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่นตลอดจนถึงสังคมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องอยู่ ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดล้วนต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ทั้งสิ้น จะเห็นได้จากการที่มนุษย์พยายามคิดค้นและพัฒนาวิธีการสื่อสารมาตั้งแต่สมัยโบราณทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่างๆ ล้วนเกิดจากความพยายามอย่างสูง ต่อเนื่องมาหลายชั่วอายุคน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หากการสื่อสารไม่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแล้ว เครื่องมือและวิธีการสำหรับการสื่อสารต่างๆ เหล่านี้ก็คงไม่เกิดขึ้นและพัฒนามาให้เห็นดังเช่นในปัจจุบัน

ภาษา ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันนี้ (ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์, 2542, น. 22) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ มนุษย์กำหนดภาษาขึ้นใช้เพื่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ ภาษาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการของบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ทำให้เกิดความเข้าใจกัน

การสื่อสารของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน ต้องอาศัยภาษาทั้งสิ้น หากปราศจากภาษามนุษย์จะไม่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ ภาษาของมนุษย์เป็นภาษาเพื่อการสื่อสาร มีกระบวนการในการสื่อสารชัดเจน มีคุณสมบัติเฉพาะหลายประการที่ทำให้สามารถสื่อสารได้ทุกเรื่อง สามารถเรียนรู้ เรียนแบบถ่ายทอดจากบุคคลในสังคมเดียวกันได้ ไม่ใช่เกิดจากสัญชาตญาณหรือพันธุกรรม ทำนองเดียวกัน (อวยพร พาณิช, อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโชษิต, อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, และไสลทิพย์ จารุภูมิ, 2543, น. 1) กล่าวว่า การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องมีภาษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งภายใต้สาร เนื้อหาของสาร คือ ความคิดที่กลั่นออกมาเป็นเรื่องราว ความคิดนั้นไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้ถ้าไม่มีภาษา ภาษา คือ ตัวสารนั่นเอง

สำหรับด้านการสอนภาษาไทยปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) ได้เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาไทยในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนานตนเอง ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ความสามารถในการสื่อสารเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (สำนักทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 4) นอกจากนี้แล้ว ทักษะการสื่อสารยังเป็นหนึ่งในทักษะที่เด็กไทยควรมีในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 19)

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นนักเรียนชาวเขา ผู้เรียนใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาในการเรียนรู้รวมทั้งการสื่อสารที่ใช้ภาษาไทยทั้งด้านการฟัง การพูด ผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายจากสิ่งที่ฟัง เพราะมักจะคุ้นเคยกับภาษาประจำเผ่าที่ใช้ในการสื่อสาร และทุกครั้งเมื่อพูดภาษาไทยไม่ชัดหรือพูดผิด มักจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าพูดภาษาไทย และไม่กล้าสื่อสารของครู นอกจากนี้ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีโรงเรียนสาขาย่อยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากภูมิประเทศของจังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นลักษณะป่าไม้และภูเขาสูง โดยครูที่บรรจุใหม่จะถูกส่งไปอยู่เพื่อทำการสอนหนังสือ ซึ่งจะประสบปัญหาในการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก และเกิดปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระต่ำกว่ามาตรฐานและลำดับท้ายๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสอบประจำภาคเรียน การสอบประเมินความรู้ความสามารถทางด้านภาษา การสอบ O-NET, LAS และ NT (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2555, น. 19-24)

ในการนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถทางการสื่อสาร พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) หรือ TPR ของ Asher (1986, p. 2) ได้นำแนวความคิดการจัดการเรียนรู้มาจากการเรียนแบบธรรมชาติ คือ การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กทารก ซึ่งก่อนที่เด็กจะสามารถพูดคำใดคำหนึ่งออกมาได้ เด็กต้องผ่าน

ประสบการณ์การฟังอย่างมาก เป็นการสะสมทีละเล็กทีละน้อย ในชั้นแรกเด็กๆ จะค่อยๆ ลอกเลียนแบบการใช้ภาษาด้วยการสื่อความหมาย โดยการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น การมอง การชี้ การหัวเราะ การยิ้ม การวิ่งไปหา ฯลฯ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบดังกล่าว จะเป็นการตอบสนองท่าทางผ่านคำสั่ง โดยการใช้คำสั่งนั้นเพื่อกำกับพฤติกรรมของผู้เรียนให้ฟังเข้าใจ และสามารถตอบสนองด้วยท่าทาง ในชั้นแรกจะมุ่งฝึกด้านทักษะฟังและตามด้วยการเคลื่อนไหว ร้อยละ 70 ของเวลาเรียนนั้นจะให้กับการฟัง ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบนี้ มีจุดมุ่งหมายเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์ตรง กระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีก เกิดความสนุกสนานกับการสื่อสาร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ จึงเหมาะกับการสอนในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นชาวเขาและใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางขึ้นมา เพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้ใช้ชุดกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีสื่อการสอนมากมาย ผู้เรียนทุกคนได้ลงมือปฏิบัติทำให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟังและพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังให้สูงขึ้นได้ ทั้งยังจะส่งผลต่อการเรียนในรายวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางสำหรับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา
3. เพื่อทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางสำหรับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา

4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวทางการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารแนวคิด และหลักการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง และหลักการการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม จากการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนควรจัดเนื้อหาให้เป็นหมวดหมู่ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนแต่ละครั้งให้ชัดเจน มีการสอนในรูปแบบ

สถานการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยครูผู้สอนเป็นที่ปรึกษาและเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง นอกจากนี้ควรส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การจัดให้มีการประกวด การแข่งขัน การแสดงผลงาน ทั้งนี้ ต้องวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง จากการศึกษาดังกล่าวนี้ ทำให้ได้รายละเอียดในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2551, น. 51; Wilbanks, & James, 1997, pp. 13-14) จากแนวคิดดังที่ได้กล่าวมานั้น แสดงได้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาสามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนได้ โดยหลังจากการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ผู้เรียนมีทักษะการฟังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ในกลุ่มห้องแคบ-ศิริราชภูร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวนนักเรียน 589 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวนนักเรียน 27 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยกำหนดห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

นวัตกรรม คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทย

ผลที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม คือ ความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาศูนย์ประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับใช้สัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย/ผู้อำนวยการโรงเรียน/ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา

2. แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ที่ได้มาจากการศึกษาสภาพปัญหาและการศึกษาแนวคิดหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านคำชี้แจง, ด้านบทบาทครู, ด้านบทบาทนักเรียน, ด้านแผนการจัดการเรียนรู้, ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน, ด้านวิจัยและประเมินผล จำนวน 7 ท่าน มีค่าเฉลี่ย ผลการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.60$)

3. แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาศูนย์ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาการใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบทดสอบ โดย

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในแต่ละข้อได้ค่าระหว่าง .71–1.00

4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เรื่องราวร่างกาย, หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สนทนาใจอยู่ในบ้าน, หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชิมอาหารแสนอร่อย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จากดอกไม้ไปเที่ยวเมือง โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้เวลาเรียน 10 คาบ รวมทั้งสิ้น 40 คาบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ดังนี้

1. ระดมความคิดเห็น โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย/ผู้อำนวยการโรงเรียน/ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา

2. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, แนวคิดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง และการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมจากเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางสำหรับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ดังนี้

1. สร้างชุดกิจกรรมและแบบทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากการศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นชุดกิจกรรม โดยชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย และมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวน ขั้นที่ 2 ขั้นสอนคำศัพท์ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นขยาย และแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก หน่วยการเรียนรู้ละ 10 ข้อ รวมจำนวนแบบทดสอบทั้งหมด 40 ข้อ

2. นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ทำการประเมินและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางสำหรับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ดังนี้

1. ทดลองใช้ชุดกิจกรรมกับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 10 คน โดยประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม คือ 83.92/87.42

2. ทดสอบนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 50 คน ด้วยแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก และหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .50-.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง .24-.52 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .80

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง

หน่วยการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		$\bar{D}$	t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. เรียนรู้เรื่องร่างกาย	10	5.93	.55	8.52	.70	2.59	23.54	.00
2. สนุกสุขใจอยู่ในบ้าน	10	6.30	.72	8.93	.73	2.63	19.87	.00
3. ชิมอาหารแสนอร่อย	10	5.85	.66	8.67	.62	2.81	26.25	.00
4. จากดอยใหญ่ไปเที่ยวเมือง	10	6.04	.71	8.67	.78	2.63	14.76	.00
รวม	40	24.11	1.34	34.78	1.48	10.67	41.67	.00

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ขั้นตอนที่ 4 เปรียบเทียบความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ดังนี้

1. ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดสอบก่อนการเรียนรู้ชุดกิจกรรมทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ (Pre-test) กับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 27 คน จากนั้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 คาบ รวม 40 คาบ และเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้ทำแบบทดสอบไปทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test)

2. ผู้วิจัยนำผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test Dependent) ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1 ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา และการศึกษาทฤษฎีแนวคิดหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, การเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง และการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนชาวเขาได้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ใช้รูปแบบเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติมากกว่าท่องจำ และใช้การแสดงท่าทางในการเริ่มเรียนภาษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเกิดพัฒนาทางด้านทักษะการฟัง

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟัง ภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา มีทั้งสิ้น 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เรื่องราวร่างกาย, หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แสนสุขใจอยู่ในบ้าน, หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชิมอาหารแสนอร่อย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จากดอยใหญ่ไปเที่ยวเมือง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน คำศัพท์ใหม่ และขั้นที่ 3 ขั้นขยาย สามารถนำไปส่งเสริมความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ได้อย่างเหมาะสมดีมาก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.60

3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง มีประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม 83.92/87.42 และคุณภาพของแบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง .50 ถึง .72, ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง .24 ถึง .52 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .80

4. ผลการศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา พบว่าความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา มีผลคะแนนการสอบหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนการสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้เท่ากับ 24.11 (S.D. = 1.34) และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้เท่ากับ 34.78 (S.D. = 1.48)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางสำหรับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขานั้น ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคำชี้แจง, ด้านบทบาทครู, ด้านบทบาทนักเรียน, ด้านแผนการจัดการเรียนรู้,

ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล ซึ่งชุดกิจกรรมนี้มีหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้น 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เรื่องราวร่างกาย, หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แสนสุขใจอยู่ในบ้าน, หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชิมอาหารแสนอร่อย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จากดอยใหญ่ไปเที่ยวเมือง และมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวน ขั้นที่ 2 ขั้นสอนคำศัพท์ใหม่ และขั้นที่ 3 ขั้นขยาย โดยมีคุณภาพของชุดกิจกรรมที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรมโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา และศึกษาหลักการ แนวการจัดการเรียนการสอนตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, การเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง และนำมาสร้างเป็นชุดกิจกรรม ซึ่งมีเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน มีสื่อการสอนมากมาย ทุกคนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ปราศจากความกังวลหรือความเครียด โดยในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนจะคำนึงถึงพื้นฐานความรู้เดิม และความพร้อมของผู้เรียนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนทุกคนต่างมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ส่งผลให้เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ชุดกิจกรรม มีความสามารถทางด้านทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาสูงขึ้นทุกหน่วยการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญหลังจากเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง โดยสอดคล้องกับ ดารุณี คำมูล, 2552, น. 62; Cook, Vivian., 2008, pp. 131-132 ที่จัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการ โดยการนำหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาประยุกต์เข้ากับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางจะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้นและมีความสามารถทางด้านทักษะการฟังสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำชุดกิจกรรมไปใช้

1. ผู้สอนควรศึกษารายละเอียดในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางให้เข้าใจก่อนนำไปใช้ ทั้งนี้ ผู้สอนที่นำชุดกิจกรรมไปใช้ อาจปรับเปลี่ยนเวลาการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทที่แตกต่างกันออกไป

2. ผู้สอนอาจใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย รวมทั้งสื่อที่นำมาใช้ควรเป็นสื่อของจริง หรือสื่อเสมือนจริงให้มากที่สุดและควรมีความหลากหลาย นอกจากนี้ ผู้สอนอาจมีการวัดผลประเมินผลโดยใช้วิธีการที่หลากหลายที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงตามความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา หากได้รับการส่งเสริมโดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นก้าวแรก que เด็กเริ่มเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะการฟัง การสื่อสารและสามารถเข้าใจภาษาไทยในเบื้องต้น จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับกลุ่มนักเรียนในระดับปฐมวัยต่อไป

2. ในอนาคตควรมีทำการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชาวเขา โดยการศึกษา รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนชาวเขา เพื่อช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ดารุณี คำมูล. (2552). *การศึกษาความสามารถด้านการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้รับการตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตลาดนัดอิเล็กทรอนิกส์.

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวปเอดดูเคชั่น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ปี (2555-2558)*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

สำนักทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธรักษาแห่งชาติ.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อวยพร พานิช, อุบลวรรณ ปิติพัฒน์โชติ, อุบลรัตน์ ศิริวุฒิกัต, ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, และไศลทิพย์ จารุภูมิ. (2543). *ภาษาไทยและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Asher, James. J. (1986). *Learning another Language Through Action*. California: Sky Oaks Production.

Cook, Vivian. (2008). *Second Language Learning and Language Teaching*. London: Hodder Education.

Wilbanks, Terri L., & James May. (1997). *Total Physical Response (TPR)*. New Jersey: Prentice Hall.